

ROTA Journal

Review of Tourism Administration Journal

Journal home page: www.rotajournal.org

ISSN: 2757-6205

TURİZMİN RİTMİ: UNESCO YARATICI ŞEHİRLER AĞI MÜZİK TEMASI KAPSAMINDA KIRŞEHİR VE NEŞET ERTAŞ'IN DEĞERLENDİRİLMESİ

Nuray EKER^a Hilal ASLAN^b İsmail YILMAZ^c Eren İŞLER^d

^aSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, Türkiye (neker@subu.edu.tr)

^bSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, Türkiye (hillielion@gmail.com)

^cSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya, Türkiye (isml.yz56@gmail.com)

^dSakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sakarya, Türkiye (eren320320@gmail.com)

MAKALE GEÇMİŞİ

ÖZ

Gönderim Tarihi:

07.12.2023

Kabul Tarihi:

29.12.2023

Anahtar Kelimeler:

Turizm

Kırşehir

Neşet Ertaş

Müzik

UNESCO

Kırşehir Valiliği ve Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) iş birliği ile United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Yaratıcı Şehirler Ağına müzik alanın da dahil olması için Belediye Başkanlığınca yapılan başvurunun olumlu sonuçlanması ile Kırşehir 2019 yılında Türkiye'den UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına müzik alanında kabul edilen ilk şehir olmuştur. Bu çalışmada; UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'nın müzik teması çerçevesinde Kırşehir şehrinin ve Türk halk müziği sanatçısı Neşet Ertaş'ın turizm açısından değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Çalışma kapsamında 15 yerel paydaş ile yarı yapılandırılmış mülakat gerçekleştirilmiştir. Nitel bir yöntem kullanılan bu çalışmada elde edilen birincil verilerin analizinde MAXQDA nitel analiz programı kullanılmıştır. Araştırma sonuçları Kırşehir'in mevcut kültürü ile müzik turizmi açısından önemli bir potansiyele sahip olduğunu ancak turizm, tanıtım ve diğer müzik faaliyetleri hususunda eksiklikler olduğunu göstermektedir.

*Sorumlu Yazar: Nuray EKER

E posta: neker@subu.edu.tr

Önerilen atf

Eker, N., Aslan, H., Yılmaz, İ., & İşler, E. (2023). Turizmin ritmi: unesco yaratıcı şehirler ağı müzik teması kapsamında Kırşehir ve Neşet Ertaş'ın değerlendirilmesi. *Review of Tourism Administration Journal*, 4 (2), 176-192.

ROTA Journal

Review of Tourism Administration Journal

Journal home page: www.rotajournal.org

ISSN: 2757-6205

EVALUATION OF KIRSEHIR AND NESET ERTAS WITHIN THE SCOPE OF UNESCO CREATIVE CITIES NETWORK MUSIC THEME

Nuray EKER^a

Hilal ASLAN^b

İsmail YILMAZ^c

Eren İŞLER^d

^aSakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, Türkiye (neker@subu.edu.tr)

^bSakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, Türkiye (hillielion@gmail.com)

^cSakarya University of Applied Sciences, Institute of Postgraduate Education, Sakarya, Türkiye (isml.yz56@gmail.com)

^dSakarya University of Applied Sciences, Faculty of Tourism, Sakarya, Türkiye (eren320320@gmail.com)

ARTICLE HISTORY

Received:

07.12.2023

Accepted:

29.12.2023

Keywords:

Tourism
Kırşehir
Neşet Ertaş
Music
UNESCO

ABSTRACT

With the positive outcome of the application made by the Mayor's Office to include the field of music in the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) Creative Cities Network, in cooperation with Kırşehir Governorship and Ahiler Development Agency (AHİKA), Kırşehir was included in music from Turkey to the UNESCO Creative Cities Network in 2019. It was the first city accepted in its field. In this study, Within the framework of the music theme of the UNESCO Creative Cities Network, it is aimed to evaluate the city of Kırşehir and Turkish folk music artist Neşet Ertaş in terms of tourism. Within the scope of the study, semi-structured interviews were conducted with 15 local stakeholders. MAXQDA qualitative analysis program was used to analyze the primary data obtained in this study, which used a qualitative method. The research results show that Kırşehir has a significant potential in terms of music tourism with its existing culture, but there are deficiencies in tourism, promotion, and other music activities.

*Corresponding author: Nuray EKER

E posta: neker@subu.edu.tr

Suggested citation

Eker, N., Aslan, H., Yılmaz, İ., & İşler, E. (2023). Turizmin ritmi: unesco yaratıcı şehirler ağı müzik teması kapsamında Kırşehir ve Neşet Ertaş'ın değerlendirilmesi. *Review of Tourism Administration Journal*, 4 (2), 176-192.

GİRİŞ

Kırşehir; tarihi ve doğal güzellikleri, geleneksel el sanatları, lezzetli yemekleri ile turizm açısından oldukça zengin bir mirasa sahiptir. Kendine özgü bir kültürü ile dikkat çeken bir destinasyon olan Kırşehir'in kültürel değerleri arasında şüphesiz müzik kültürü ön plana çıkmaktadır. Müzik kültürü açısından Kırşehir, Türk halk müziğine yaptığı katkılarla önem taşımaktadır. Şehirde yaşamın bir parçası haline gelmiş olan müzik, her yaştan insanı bir araya getirmekte, dini ve kültürel birçok olayda önemli bir rol oynamaktadır. Müzik kültürü açısından Abdal kültüründen gelen sanatçıların sürdürdüğü müzik, ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir (Doğan, 2022). Abdallık ve bozlak mirasları şehrin müzik kültüründe ön plana çıkmaktadır (T.C. Kırşehir Valiliği, 2019). Bu yönü ile Kırşehir, Orta Anadolu abdallarının kendilerine özgü sosyal, kültürel, ekonomik ve dinsel tutum ve davranışlarının tipik olarak gözlemlenebileceği bir merkez konumundadır (Bekki, 2012; Keskin, 2014).

Kırşehir'in tarihsel olarak müzikle iç içe oluşu, yetiştirdiği müzik üstatları, Türk halk müziğine yaptığı katkılar, kentin kültürel mirası, Mevlevi ayinleri, Kırşehir Kültür ve Turizm Festivali gibi etkinlikler, Kırşehir'de müzik kültürünü ve sanatını ön plana çıkarmıştır. Bütün bu değerleri ile Kırşehir UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağına UNESCO Creative Cities Network (UCCN) dâhil olmuştur. Kırşehir Valiliği ve Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) iş birliği ile UCCN'e müzik alanında dâhil olması için Belediye Başkanlığınca yapılan başvurunun olumlu sonuçlanması ile Kırşehir 2019 yılında Türkiye'den bu ağa müzik alanında kabul edilen ilk şehir olmuştur (AHİKA, 2019). Kırşehir'in bu üne kavuşması şüphesiz ki destinasyonun turizm anlamında da değer kazanmasına katkı sağlar mahiyettedir.

Turizm, yerel ve bölgesel kalkınmada önemli bir faktördür. Şehirler, sahip olduğu turistik çekicilikler ile turizm paylarını arttırma çabasıdadır. Şehirlerin sahip olduğu yaratıcı ürün ve hizmetler, turizm rekabeti konusunda önem arz etmektedir (Gürbüz vd., 2017). UNESCO listelerinde yer alan şehirler turizm çekiciliğini arttırmakta ve bu kimliklerini markalaşma aracı olarak kullanılabilir (Rosi, 2014). Kırşehir'in UNESCO Müzik Şehri programı kapsamında seçilen bir şehir olması sayesinde şehrin müzikal kimliği dünya genelinde daha fazla tanınabilir hale gelmesi, gelecekte müzik turizmi açısından önemli bir potansiyel sunabilir. Nitekim özünde yaratıcılık bulunan sektörler, bu yaratıcılığı ekonomik ve kültürel bir değere dönüştürmesi bağlamında ülkelerin kalkınmasına destek olmaktadır (Akin & Bostancı, 2017). Kırşehir'in de müzik kültürü ile UCCN'e dahil olması ile bu kültürün uluslararası arenada tanınırlığının arttırılması hedeflenerek, şehrin sürdürülebilir gelişimine katkı sağlanması beklenmektedir (AHİKA, 2019).

Yapılan literatür incelemeleri neticesinde, farklı alanlarda UNESCO yaratıcı şehirlerini konu alan çalışmalar bulunduğu tespit edilmiştir. Bu çalışmalar arasında film temasını (Gülduran & Saltık, 2020; dosSantos, 2021) gastronomi temasını (Pearson & Pearson, 2017; Taştan & İflazoğlu, 2018; Şahin ve Ünlüöner, 2021), el sanatları ve halk sanatları temasını (SolórzanoGil, 2017), tasarım temasını (Arandelovic, 2015), edebiyat temasını (Mulero & Rius-Ulldemolins, 2017) konu alan çalışmalar bulunmaktadır. Literatür incelendiğinde yaratıcı müzik şehirlerini konu alan kimi araştırmalara da (Homan, 2014; Baker, 2017; Yetkin, 2019; Jones, 2020) rastlanmıştır. Homan (2014), Melbourne özelinde popüler müziğin çağdaş biçimlerini ve sosyal, endüstriyel ve yönetimsel faktörleri ve stratejilerini açıklamaya çalışmıştır. Yaratıcı şehirleri müzik paradigması ile ele alan çalışmalardan birisi Baker'a (2019) aittir. Bu çalışmada Baker, yerel müzik kültürünün şehir kültür ekonomilerinin önemli bir parçası olduğunu ve kamusal, özel ve sanal alanlarda günlük hayatın ayrılmaz bir parçası olduğunu

belirtmektedir. Yetkin (2019) yüksek lisans tezinde, Şanlıurfa'nın müzik şehri olabilirliğini değerlendirmiştir. Jones (2020) çalışmasında, Liverpool'un UNESCO müzik şehri olmasında Beatles müzik grubunun önemini ele almıştır. Alan yazın incelendiğinde konuyu turizm perspektifi ile Kırşehir özelinde ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu yönü ile özgünlüğünü koruyan bu çalışmanın alan yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Müzik teması ile ağı dahil olan şehirlerin müzik eğitimi ve yaratıcılığı teşvik etmesi, herkes için müziğe erişimi kolaylaştırması, müzik endüstrisini ve yerel müzisyenleri desteklemesi ve müziği sosyal uyum ve ekonomik kalkınma için bir araç olarak kullanması beklenmektedir (Alaş, 2009). Müzik şehirleri için "yer" yani içinde bulunan fiziksel çevre ve bu çevrenin deneyimleri önemli olmakla birlikte müzik şehirleri kültürler, ekonomi, politika ve müziğin yerel ve küresel düzeylerde değişen yapısı ve coğrafyalarından etkilenmektedir (Baker, 2017). 2006 yılında başlayan "UNESCO Müzik Şehri Akreditasyonu" UCCN'nun bir bileşenini oluşturmakta ve bir şehrin akredite olabilmesi için altı özelliğe sahip olması gerekmektedir: müzik mirası, müzik tarihi, müzik eğitimi, topluluk katılımı ve düzenli yerel ve uluslararası müzik etkinlikleri (Baker, 2019). Şehirler, müzik festivalleri, müzisyenler ve profesyoneller için değişim programları ve kapasite geliştirme atölyeleri dahil olmak üzere çeşitli girişim ve projelerde iş birliği yapmaktadır. Homan (2014), müziğin kentsel kültürel kimliklerin inşasında hayati bir unsur olmanın yanı sıra ve turizm için canlı yerel anlatılar üretebileceğini öne sürer. Nitekim müziğin insanları bir araya getirme ve ruhlarına dokunma gücü vardır ve bu güç uzun vadeli stratejik planlamalarla şehrin gelişimine katkı sunmaktadır (Sill, 2022).

Bu araştırmada UNESCO Müzik Şehri olan Kırşehir ve Neşet Ertaş'ın turizm paradigması ile değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma hem müzik şehri olarak Kırşehir'i hem de Türk müziğinin önde gelen isimlerinden olan ve "Türkiye'nin Yaşayan İnsan Hazine" listesinde yer alan Neşet Ertaş'ı (T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2023) konu alması bağlamında özgünlük taşımaktadır. Nitekim şehrin sahip olduğu bu değerlerin ön plana çıkarılması, uluslararası tanınırlığının ve dolayısıyla turizmdeki payının artması yönü ile önem arz etmektedir.

UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı

II. Dünya Savaşı akabinde Müttefik Eğitim Bakanları Konferansı (CAME) önerisi üzerine, 1-16 Kasım 1945 tarihinde Londra'da bir eğitim ve kültür organizasyonu (ECO/CONF) kurulması için bir Birleşmiş Milletler Konferansı toplanmış; böylelikle gerçek bir barış kültürünü somutlaştıracak bir organizasyon yaratmaya karar veren 44 ülkenin temsilcilerini bir araya gelmiştir. 16 Kasım 1945'te kurulan UNESCO eğitim, bilim, kültür, iletişim ve bilgi alanlarında uluslararası iş birliğini teşvik eder. Ayrıca UNESCO'nun programları, 2015 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından kabul edilen 2030 Gündemi'nde tanımlanan Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasına katkıda bulunmaktadır (UNESCO, 2023). Kurulduğu zamandan itibaren kültür alanında sayısız etkinlikler gerçekleştirmiş olan UNESCO, bu etkinliklerde kültürün gelecek nesillere aktarılmasının önemini vurgulamakta ve bütün kültürleri insanlığın ortak mirası olarak kabul etmektedir (Oğuz, 2007).

Yaratıcı kentler kültürel kaynakların, bilginin, insani faaliyetlerin ekonomik kalkınmada etkin kullanımını başarabilen mekânlar olarak tanımlanmıştır (Doğan, 2022: 1236). Bu şehirler yenilikçi fikirlerin uygulanabileceği "fikirler bankası" oluşturmak; böylelikle yenilikçi imkânlar, yeni ekonomiler, yaratıcılık duygusunu canlandıran şehirler oluşturmak amacıyla kurulmuştur (Landry, 2012). 2004 yılında kurulan ve en prestijli ağ olarak kabul edilen UCCN (Namyslak, 2014), sosyal ve

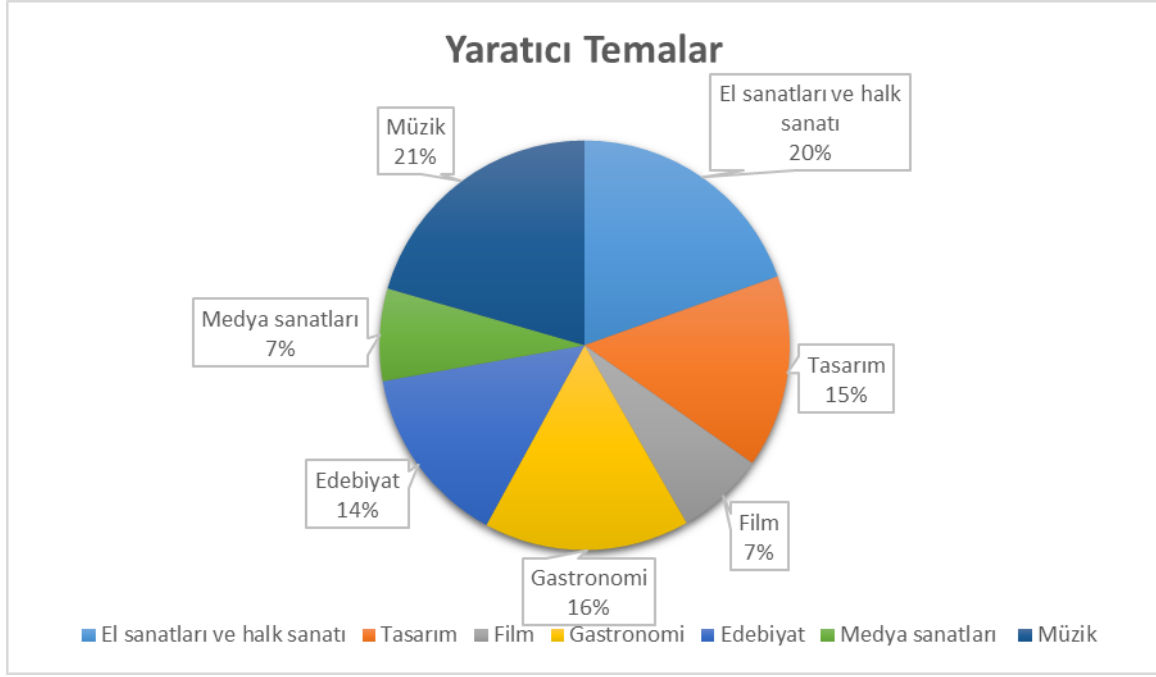
ekonomik kalkınmada yaratıcılığı önemli bir faktör olarak tanımlayan şehirlerle arasında kültürel endüstrileri desteklemek iş birliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır (Xiaomin, 2017).

UCCN'nin amaçları aşağıdaki gibi özetlenebilir (UNESCO, 2023b):

- Uluslararası iş birliğini güçlendirmek,
- Yaratıcılığı kentsel gelişimin temel bileşeni haline getirmek,
- Kültürel faaliyetleri ve yayılmasını güçlendirmek,
- Yaratıcılık ve yenilik merkezlerini geliştirmek,
- Marjinalleştirilmiş veya savunmasız gruplar için erişilebilir kültür,
- Kültürü yerel kalkınma stratejilerine entegre etmek.

UCCN, kültür ve yaratıcılığı eylem için temel kaldıraçlar olarak tanımlamaktadır. Kültür ve yaratıcılığın günlük olarak korunması, yaşanması, uygulanması ve yenilenmesi her şeyden önce yerel düzeydedir. Özellikle şehir düzeyinde kültür ve yaratıcılık odaklı politikaları, stratejileri, planları ve girişimleri teşvik etmektedir. Bu bağlamda çok düzeyli iş birliğini destekleyen UCCN, şehirlerin akran öğrenimi, işbirlikçi girişimlerden ve kültürel varlıklarından yararlanmaları ve bunları ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel alanlarda sürdürülebilir, kapsayıcı ve dengeli kalkınma için kurucu parçalar olarak kullanmaları için benzersiz fırsatlar sunmaktadır (UNESCO, 2023b). Yaratıcı şehirler, ekonomik değerlerini kültürel unsurlara dayandırarak sadece doğrudan ekonomik kazanç sağlamakla kalmayıp aynı zamanda toplumsal refahı artırarak ve kentsel kimlik oluşturarak şehir imajını güçlendirmektedir. (Cunningham, 2002). Temelinde iş birliği yatan bu ağda destinasyon ve proje yönetim politikaları, deneyim, bilgi, fikir hatta sorumlulukların paylaşılması söz konusudur (Ajanovic & Çizel, 2015).

Yaratıcı şehir stratejisi, yerel kültür ve sanatı teşvik eden, yeniliğe dayalı ekonomiyi güçlendiren bir faktördür (Alsayel vd., 2022). Bir şehrin UCCN'e dâhil olması, o şehir markalaşmasına, imajının güçlenmesine, dünya çapında tanınırlık kazanmasına, ekonomik fayda sağlamasına, halkın refah düzeyinin artmasına, toplumun yerel kültüre daha fazla sahip çıkmasına katkı sağlamaktadır (Ajanovic & Çizel, 2015; Akkuş & Yordam, 2020; Şahin & Ünlüöner, 2021). Böylelikle sosyal, ekonomik ve kültürel iş birlikleri ile şehrin sürdürülebilir kalkınmasına destek olmaktadır (Akın & Bostancı, 2017; Taştan & İflazoğlu, 2018). Sürdürülebilir kalkınma ve kentsel gelişim açısından söz konusu kültürlerin teşvik edilmesi, yaratıcılığın desteklenmesi ve yerel halkın katılımının sağlanması gerekmektedir (Karataş vd., 2023). UCCN, el sanatları ve halk sanatı, tasarım, film, gastronomi, edebiyat, medya sanatları ve müzik gibi yedi yaratıcı alanı kapsayan, dünya genelinde 90 ülke ve 301 şehirden oluşan bir kültür ağıdır (UNESCO, 2023c). Şekil 1, yaratıcı şehirlerin temalara göre dağılımı göstermektedir.

Şekil 1. Yaratıcı şehir temaları (UNESCO, 2023c).

Şekilde görüleceği üzere müzik teması en fazla şehrin dâhil edildiği temadır. El sanatları ve halk sanatı temasında 59, tasarım temasında 46, film temasında 21, gastronomi temasında 49, edebiyat temasında 43, medya sanatları temasında 22 ve müzik temasında 61 şehir yaratıcı şehirler ağında yer almaktadır. Kırşehir, 2019 yılında müzik alanında Türkiye’den dâhil olan ilk şehir olmuştur.

Kırşehir Müzik Kültürü ve Neşet Ertaş

Kırşehir sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel çekicilikler ile her yıl yerli ve yabancı turistleri ağırlamaktadır. 2022 yılında 50 binin üzerinde yerli ve yabancı turist tarafından ziyaret edilen şehrin öne çıkan turistik unsurları arasında Kırşehir Müzesi, Kaman Kale Höyük ve Müzesi, Mucur Yeraltı Şehri, Kepez Yeraltı Şehri, Dulkadirli Yeraltı Şehri, Büklükale, Ahi Evran- Veli, Cacabey ve Gökbilim Medresesi, Şeyh Edebalı Türbesi, Kesikköprü Kervansarayı, Üçayak Kilisesi, Altınyazı Kilisesi, Hacıfaklı Kilisesi, Aksaklı Kilisesi, Kuş Kalesi, Keçi Kalesi yer almaktadır (Akay, 2022; Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023a). Bu yapılar, Türk tarihi ve kültürü için önemli bir yere sahip olmakla birlikte turistler tarafından da ilgi görmektedir. Kırşehir aynı zamanda Kızılırmak Deltası, Çiçekli Vadisi, Seyfe Gölü gibi doğal alanları ile de dikkat çekmektedir. Bu doğal alanlar, yürüyüş, trekking ve doğa sporları gibi aktiviteler için ideal bir ortam sunmaktadır. Türkiye’nin 1994 yılında taraf olduğu Ramsar Sözleşmesi listesine Türkiye’nin ilk beş Ramsar alanından biri olarak belirlenen Seyfe Gölü çevresinde ornitoturizm (kuş gözlem turizmi) yapılabilmektedir. (WWF, 2008; Dönmez, 2013; Dönmez vd., 2016). Jeotermal alanları ile termal turizmin de ön plana çıktığı Kırşehir (Koçak vd., 2006), kendine özgü gastronomisi, halıcılık, çömlekçilik, bakırcılık gibi el sanatları ve köklü müzik kültürü ile turistlerin ilgisini çekmekte ve şehrin ekonomisine de katkı sağlamaktadır.

Kendine özgü bir müzik kültürü ile Kırşehir, Türkiye’nin müzikal mirasına önemli katkıları olan bir şehirdir. Müzik kültürü açısından Abdal kültüründen gelen sanatçıların sürdürdüğü müzik, ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir (T.C. Kırşehir Valiliği, 2019; Doğan, 2022). Abdallar için müzikle uğraşmak, sadece gelir elde etmekten öte, bireylerin kendini ifade etme, bakış açılarını sergileme ve

dış dünyayla ilişkiler kurma yeteneğiyle bütünsel bir yaşamın temel çerçevesini oluşturur. Başka bir deyişle, müzik, grup değerlerini, özgün yaşantısını ve temel sorunlarını dışa vurmak için bir araç olarak kabul edilir (Dağ, 2000). Kırşehir müzik repertuarının icrasında büyük etkisi olan ve yöreye özgü halk müziğini temsil eden abdallar, tarihi süreçte Muharrem Ertaş (1913-1984), Çekiç Ali (1932-1973), Âşık Said, Hacı Taşan, Neşet Ertaş (1938-2012) gibi birçok sanatçıyı yetiştirmişlerdir (Bekki, 2012, 12; Keskin, 2014, 102). Ayrıca Kırşehir’de müzik kültürüne katkıda bulunan önemli isimler arasında, Muharrem Temiz, Muhlis Akarsu, Sabahat Akkiraz, Feyzullah Çınar gibi ünlü sanatçılar yer almaktadır.

Kırşehir, Türk Halk Müziği’nin önemli bir tarzı olan ve at üstünde söylenen “Bozlak” müziğinin doğduğu yerlerden biridir. Bozlak müziği, Anadolu’nun iç kesimlerinde yaşayan Türkmenler arasında ortaya çıkmıştır ve sözleri genellikle aşk, özlem, doğa ve yiğitlik gibi konuları ele almaktadır. Kırşehir’in Bozlak müziğindeki etkisi oldukça büyüktür. Kırşehir’de Bozlak kültürü gelecek nesillere aktarılması adına 2001 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı “Kırşehir Ustalar Müzik ve Oyun Topluluğu” kurulmuştur (Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023b). Kırşehir’de Mevlevi tarikatının önemli bir şubesi olan Kırşehir Mevlevihane’si bulunmaktadır. Mevlevi ayinleri ve sema törenleri, Türk müzik geleneğinde önemli bir yere sahiptir ve Kırşehir Mevlevihane’sinin bu geleneğe katkısı büyüktür. Bununla birlikte, Kırşehir’in kendine özgü bir müzik kültürü vardır ve bu kültür özellikle Türk halk müziği ve tasavvuf müziği alanlarında önemlidir.

Geçmişten günümüze müziğe önem vermiş birçok ünlü ismi de bünyesinde yetiştirmiş olan Kırşehir’de “müzik” denilince akla ilk gelen isimlerden biri Neşet Ertaş’tır (Kırşehir Valiliği, 2023). Ertaş, abdallık geleneğinin önemli temsilcilerindendir. Geleneğini ustaca ve özgün bir biçimde sürdürmenin yanı sıra çağın şartlarını da gözeterek, toplumun kültürel ve ahlaki açıdan aksayan yönlerini kendi üslubuyla eleştiren, aydın kimliğinden sapmayan bir isim olmuştur (Keskin, 2014). Kırşehir’in Sazak ilçesinde doğan Neşet Ertaş, saz çalmayı ve türkü söylemeyi küçük yaşlarda öğrenmiştir ve müzik kariyerine çok genç yaşta başlamıştır. Ertaş, Kırşehir’in kendine özgü türkülerini yorumlamış ve Kırşehir müziğine büyük katkıda bulunmuştur. Ayrıca Kırşehir’in geleneksel müziği de Neşet Ertaş’ın müziğine etki etmiştir (Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023b). Kırşehir’de Neşet Ertaş anısına bir müze bulunmaktadır. Müzede, Neşet Ertaş’ın hayatı, müzik kariyeri, çaldığı sazlar, kullandığı eşyalar ve müzikal mirası hakkında bilgiler yer almaktadır. Ayrıca müzede, Neşet Ertaş’ın en önemli türkülerinin de dinlenebileceği bir bölüm mevcuttur. Kısacası, Neşet Ertaş’ın Kırşehir müziğine ve Kırşehir’in müzikal kültürüne büyük katkıları olmuştur.

ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Bu makalenin temel amacı, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı’nın müzik teması çerçevesinde Kırşehir şehrinin ve Türk halk müziği sanatçısı Neşet Ertaş’ın turizm açısından değerlendirilmesidir. Makale, Kırşehir’in zengin kültürel mirası ve Neşet Ertaş’ın müzikal katkıları üzerinden UNESCO’nun Yaratıcı Şehirler Ağı’ndaki yerini analiz ederek, bu kapsamda turizmin nasıl teşvik edilebileceği konusunda bilgi sunmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, müziğin turizm üzerindeki etkileri ve bu etkilerin sürdürülebilir turizm açısından nasıl optimize edilebileceği konularına odaklanarak, Kırşehir ve Neşet Ertaş’ın bu süreçteki rolünü vurgulamayı hedeflemektedir. Bu analiz, kültür, turizm ve müzik alanlarında kapsamlı bir perspektif sunarak, yerel değerlerin turistik çekiciliği artırmada nasıl kullanılabilirliği konusunda bilimsel bir katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Bu çalışmada veri toplama aracı olarak görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Sosyal bilimcilerin sık sık başvurduğu bir

teknik olan görüşme tekniği ile ilgili kişi ya da kişilerden konu hakkında bilgi almak amaçlanmaktadır (Aziz, 2013). Literatür taraması ile 12 soru hazırlanmış olup uzman görüşleri doğrultusunda 8 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış mülakat formu oluşturulmuştur. Bu çalışmada kullanılan görüşme formu için Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Rektörlüğü Etik Kurulu'ndan 21/02/2023 tarihli ve 28/30 numaralı etik kurul izni alınmıştır. Çalışmada soruların derinlemesine bilgi edinmeyi sağlayacak açık uçlu sorular olmasına özen gösterilmiştir. 1- 30 Mart 2023 tarihleri arasında yapılan görüşmeler için katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Amaçlı örnekleme, araştırma amacına uygun olarak araştırmacının kendi bilgi, deneyim ve gözlemlerinden hareketle ve kendi yargısıyla örneklemini belirlediği bir yöntemdir (Ural & Kılıç, 2006). Görüşme yapılan kişilerin belirlenmesinde çeşitliliği sağlamak adına katılımcıların farklı sektör ve kurumlardan olmasına özen gösterilmiştir. Toplamda görüşme yapmayı kabul eden 15 katılımcı ile yapılan görüşmeler yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların izinleri dahilinde, veri kaybını önlemek adına görüşmeler ses kaydı ile kayıt altına alınmış, daha sonra araştırmacılarca transkripsiyonu yapılmıştır. Verilerin analizinde MAXQDA20 nitel analiz paket programından istifade edilmiş olup bir mesajın içindeki verilerden yinelenebilir ve değerli çıkarımlar yapan bir teknik (Aziz, 2013) olan içerik analizi kullanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmının bu bölümünde çalışmadan elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya katılan 15 kişiye ilişkin demografik veriler Tablo 1'de özetlenmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara İlişkin Demografik Bilgiler

	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Meslek
K1	67	Erkek	Lisans	Öğretmen
K2	25	Kadın	Lisans	Ebe
K3	22	Erkek	Önlisans	Turizm çalışanı
K4	56	Kadın	Önlisans	Memur
K5	24	Erkek	Lisans	Avukat
K6	42	Erkek	İlköğretim	Müzisyen
K7	52	Erkek	İlköğretim	Müzisyen
K8	67	Erkek	İlköğretim	İşçi
K9	51	Erkek	Lisans	Öğretmen
K10	52	Erkek	Lisans	Mühendis
K11	44	Kadın	Lisans	Memur
K12	67	Kadın	İlköğretim	Müzisyen
K13	60	Erkek	Lisans	Yerel yönetici
K14	58	Erkek	Lisans	Yerel yönetici
K15	45	Erkek	Önlisans	Turizm çalışanı

Araştırmaya dâhil edilen 15 katılımcıdan 4'ü kadın, 11'i erkektir. Çoğunlukla üniversite düzeyinde eğitim almış olan katılımcılar farklı meslek gruplarında çalışmaktadır. Katılımcıların yaşları 24 ile 67 yaş aralığında değişmektedir. Ayrıca çalışma kapsamında katılımcılara Kırşehir'in UCCN'e müzik teması ile katıldığından haberdar olup olmadıkları sorusu yöneltilmiştir. 2 katılımcı bu durumdan haberdar olmadığını ifade ederken, 2 katılımcı sadece müzik şehri olduğunu bildiklerini ancak detaylı bilgiye sahip olmadıklarını ifade etmiştir.

Araştırma kapsamında, Kırşehir'in zihinlerdeki görüntüsünü belirlemek amacıyla katılımcılardan, Kırşehir ismi duyulduğunda akıllarına gelen ilk üç şeyi belirtmeleri istenmiştir. Buna göre Kırşehir denildiğinde insanların zihninde canlanan imgelerin başında Neşet Ertaş, ahilik kültürü ve abdallık gelmektedir. Ayrıca katılımcılardan Kırşehir müziği denilince akla gelen isimleri söylemeleri istenmiştir. Neşet Ertaş, babası Muharrem Ertaş ve Çekiç Ali Kırşehir müzik kültüründe öne çıkan isimler olmuştur. Kırşehir'in müzik şehri olması ve müzik kültürü bağlamında Neşet Ertaş kilit bir figürdür. Katılımcılar, Neşet Ertaş'ın abdallık geleneğinin yansıtılmasında, Kırşehir'in tanıtımında ve müzik turizminin gelişmesinde Ertaş'ın çok önemli bir halk ozanı olduğunu, nitekim Kırşehir'in sıklıkla Neşet Ertaş ile anıldığını ifade etmektedir.

Konuya ilişkin kimi katılımcı görüşleri şöyledir:

K7: "Neşet Ertaş bizim müzik önderimiz. Ondan sonra zaten babası Muharrem Ertaş, Çekiç Ali gibi isimler. Ondan sonra gelen işte bizler olsun gençler olsun kültürü devam ettirmeye çalışıyoruz. Neşet Ertaş'ın önemi bizim Kırşehir'i aşmış zaten, Türkiye'ye mal olmuş. Onun önemi tartışmasız çok büyük."

K10: "Neşet Ertaş gerçekten çok önemli bir sanatçı. Burada bir köprü görevi gördü. Hani klasik anlamda fakat Neşet Ertaş'ı dinlerken Neşet Ertaş'ın neşeli diyebileceğimiz Türkülerinde bile hikâye var, bir dram var. Türkülerinde yaşarken belki biz gençliğimizde çok bir fark edemedik ama şu anda daha iyi araştırırken dinlerken daha iyi fark ediyoruz ki gerçekten büyük bir ozan oldu ve bunu yaşayışını acılarını sıkıntılarını Türkülerle dile getirmiş ama Aynı zamanda da neşeli oynak havalarda bile Altında bir dram var, yaşanmışlık var."

K14: "Zaten Kırşehir'i tanımaya vesile olan en büyük üstad Neşet Ertaş'tır. Hem yeni çıkan son zaman yeni çıkan sanatçıların Eskiden birçok sanatçı Neşet Ertaş'ın eserleri ile çıkmışlardır. Kırşehir ile özdeşleşmiştir. Bu vesile ile Neşet Ertaş'ın önemi Kırşehir için büyüktür."

Katılımcı görüşlerine göre "UNESCO Müzik Şehri" olmanın kente sağlayacağı faydaların başında şehrin tanıtımı gelmektedir. Kentin tanıtımının aynı zamanda turizmi de geliştireceği düşünülmektedir. Müzik şehri olmanın kente sağlayacağı faydalar arasında; festival, konser, eğlence geceleri gibi etkinliklerin artması da yer almaktadır. Nitekim söz konusu faydalar birbirleri ile ilişkili faydalardır. Kentin tanıtımı turizmi geliştirecek; tanıtım ve turizm faaliyetlerinin gelişmesi etkinliklerin sayısını arttıracak ve çeşitlendirecektir. Bu durum karşılıklı ilişki içinde ele alındığında ise etkinliklerin sayı ve çeşitlilik bakımından artmasının kenttanıtım ve turizm faaliyetlerini geliştireceği düşünülebilir. Bu hususların sürdürülebilirliğinin sağlanması adına, kültürün aktarılması önem arz etmektedir. Çeşitli eğitim ve teşvikler ile yeni nesle kültürün aşılmasının elzem olduğu düşünülmektedir. Bir müzik şehri olarak Kırşehir'de yapılan faaliyetler, başta müzik olmak üzere kültürün devamlılığını sağlayan faaliyetlerdir. Katılımcılar bu konu ile ilgili olarak kültürün devamlılığının sağlanması gerektiğine vurgu yaparak gerek etkinlik sayılarının artması gerek de eğitim faaliyetleri ile kültürün devamlılığının sağlanmasının oldukça önemli olduğunu ifade etmektedir. Konuya ilişkin kimi katılımcı görüşleri şöyledir:

K6: "Müzik ortamları daha gelişebilir konserler verilebilir sahada. Yetişen çocuklarımıza katkı yapılabilir. Bu meslek ölüyor şu anda çoğu kişiler yapmıyor. Yeni yetişen çocuklar. Onlara destek verilirse iyi olur."

K9: "Farkındalık yaratıyoruz aslında müzik anlamında. Çünkü sanatın bir dalı öyle düşünürsek. Duyguların ifadesi, şiirin müziğe dökülmesi aslında biraz da. Amaç duygularımızı müzik aracılığıyla en olgun şekilde dile getirmek. Bunu toplumun tamamını yaymaya çalışıyoruz şu an..."

K13: "Öncelikle projelerimiz var bunları hayata geçirmeye çalışıyoruz. Bu projeye müzik atölyeleri kurularak, insanlar buradan müzik aletleri kullanacak. Bu atölyelerin açılması ve pazarlanması konusunda belediyemiz olarak katkı sağlıyoruz. Tabii ki ekonomik açıdan da Turizm açısından ilimize çok katkıları olacaktır."

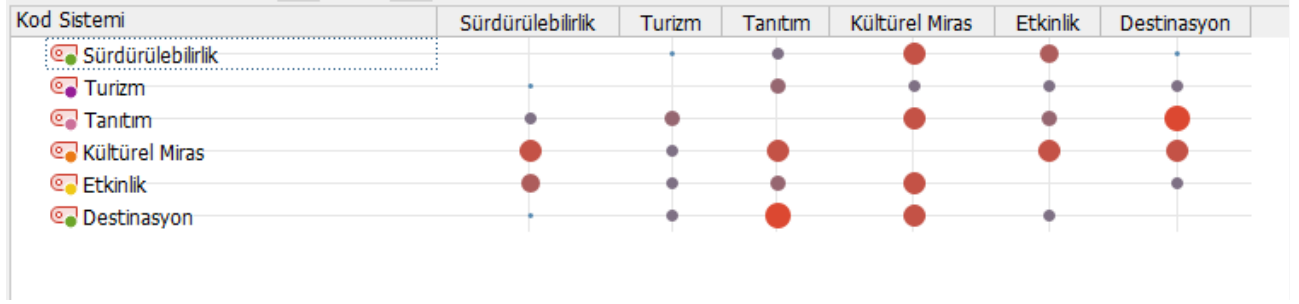
Kırşehir'in müzik kültürü ve müzik turizminin gelişmesine yönelik katılımcıların en çok vurgu yaptıkları husus "kültürün devamlılığı" olmuştur. Geçmişten günümüze süregelen bu kültürün zaman içerisinde unutulup yok olmasından endişe duyulmaktadır. Bu nedendir ki, çalışma kapsamında katılımcılara yöneltilen her soruda kültürün devamlılığının sağlanmasının çok önemli olduğuna vurgu yapılmıştır. Sürdürülebilirliğin sağlanması için ise etkinliklerin artması, müzik kültürünü ön plana çıkaracak faaliyetlerin yapılması, eğitim faaliyetlerinin çeşitlendirilmesi ve yaygınlaştırılması özellikle değinilen konular olmuştur. Ayrıca kültürün devamlılığı konusunda turizm tanıtım ve gelişim faaliyetlerinin artırılması, böylece şehre gelen turist sayısının artması, bu vesile ile ekonomik sosyal ve kültürel sürdürülebilirliğin sağlanması katılımcılar tarafından altı çizilen konular olmuştur. Konuya ilişkin kimi katılımcı görüşleri şöyledir:

K1: "Kırşehir'de müzik kültürü denilince akla ilk gelen abdallardır. Bunların tanıtılması daha net ve iyi yapılmalıdır. Müzik turizminin geliştirilmesi için önce müzik ile uğraşan değerler ön plana çıkarılmalı ve iyi tanıtılmalıdır ayrıca yerli konserler düzenlenip bunu tüm yurda tanıtılmalıdır."

K14: "Bir kere konseratuvarın olması gerekiyor. İkincisi bu bizim ustalarımızın oturduğu mahalleler var. Bunların evlerinin olduğu yerler Sokak iyileştirmeleri şeklinde yapılırsa, tek katlı evlerde oturuyor bunlar müstakil evlerde. Sokaklar iyileştirilse Urfa'da olduğu gibi buraya gelen bir grup orada müzik ziyafeti alsın, abdallar çalsın hem onlara gelir olur hem bu sanatı devam ettiren kişi sayısı artar. Çünkü sayısı azalıyor..... Helebiş'in canlandırılması gerekiyor veya bu insanlara yani bakanlığımız, belediye, valilikte destek olursa bu sanat devam eder. Çünkü bu sanatı herkes söyleyemez Herkes bu ağız kullanamadığı içinde bu da aynı tadı aynı aromayı vermiyor."

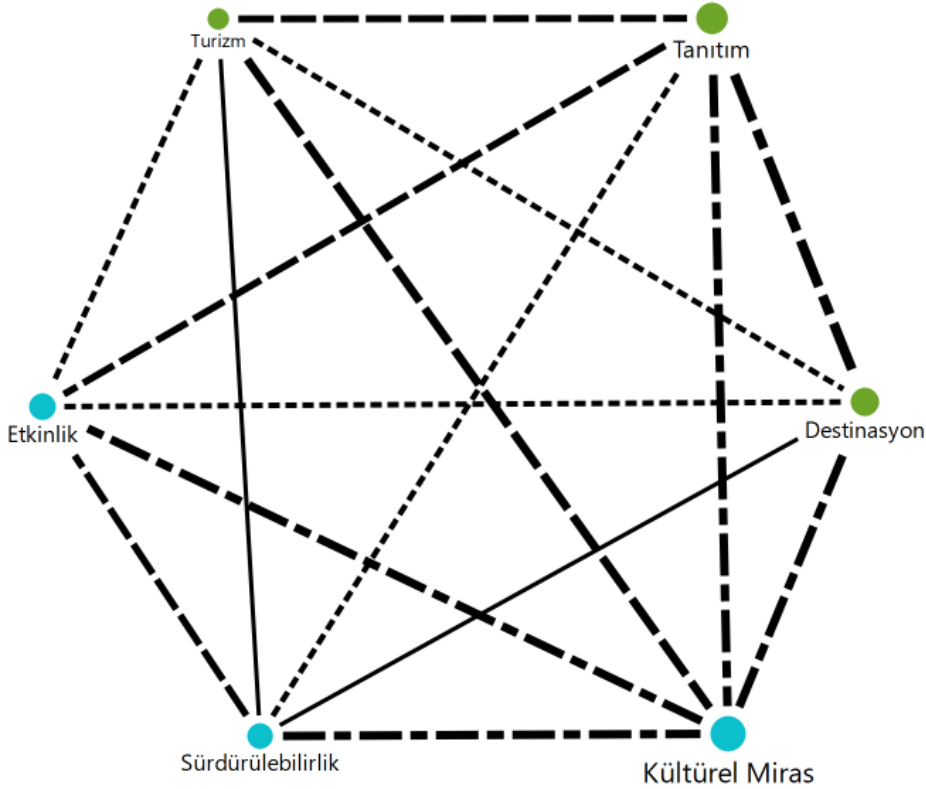
K15: "Kırşehir'de müzik denilince akla Abdallar ve türkülerimiz gelir. Bunları daha çok ön plana çıkartmamız lazım. Hem Kırşehir'de hem diğer illerde Abdallar korosundan Abdallar toplumundan konserler vermemiz hem Kırşehir'in adının duyulmasına Hem Kırşehir'de bu tarz etkinlikler yaparak insanları, gençlerimizi elimizle yönlendirebiliriz. Onlara türkülerini sevdirebiliriz. Şu anki gençlere ben bakıyorum, daha ziyade işte pop rock tarzı müzikler ile haşır neşirler. Dediğim gibi türkülerini sevmek lazım, sevdirmek lazım, değerlerimizi anlatmak lazım, Neşet Ertaş'ı Muharrem Ertaş'ı anlatmak lazım. Yapılacak çok fazla şey var ama yapılıyor mu, bence yapılmıyor. Bunlar ile ilgili bir çalışma çaba var mı? Ben onu da göremiyorum. Bununla ilgili de bir etkinlik göremiyorum. Kırşehir'de bu şekilde bir çalışma ileride yapılır mı? O da bana çok güven vermiyor ya. Bu müzik şehri olmanın yavaş yavaş unutulacağını düşünüyorum. Ama inşallah unutulmaz, Kırşehir hakikaten bir müzik şehri olarak devam eder."

Çalışma kapsamında elde edilen birincil verilerin analizinde MAXQDA20 programı kullanılmıştır. Bu kapsamda sürdürülebilirlik, turizm, tanıtım, kültürel miras, etkinlik ve destinasyon olmak üzere altı kod kullanılmıştır. Kodlar arası ilişkiyi inceleyebilmek adına kod ilişki tarayıcısı ve kod haritası kullanılmış; ayrıca en çok tekrar edilen kelimeler, kelime bulutu ile görselleştirilmiştir.

Şekil 2. Kod ilişki tarayıcısı

Şekil 2, kodların tablo biçiminde görüntülediği Kod İlişki Tarayıcısını göstermektedir. Şekil kodların ne sıklıkla kullanıldığını ve kodlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. X ve y ekseninde eşleşen kodlar, ilişkilerin karşılaştırılmasına ve yorumlanmasına olanak sağlamaktadır.

Korelasyon Yoğunluğu (Düşükten Yüksek): ——— - - - - -

Şekil 3. Kod Haritası

Şekil 3'te verilen kod haritası korelasyon yoğunluğunu göstermektedir. Korelasyondaki kodlar arasındaki ilişkilerin yoğunluğu farklı nitelikteki çizgilerle gösterilmektedir (Çevrimkaya, 2023). Kod haritasında yer alan ilişkiler en yüksekte en düşüğe dört grupta incelenebilir. Buna göre en yüksek ilişkinin destinasyon ve tanıtım kodları arasında olduğu görülmektedir. Bu kodlar arasındaki yüksek yoğun ilişki, bir destinasyon olarak Kırşehir'in tanıtım ihtiyacını akla getirmektedir. Nitekim katılımcılar destinasyon tanıtımının yetersiz olduğu görüşünde hem fikir olup, şehrin tanıtım faaliyetlerinin artması gerektiğini belirtmekte ve tanıtım faaliyetlerinin artması ile turizmin gelişebileceğine vurgu yapmaktadır. Diğer yoğun ilişkiler ise kültürel miras ile sürdürülebilirlik,

Benzer şekilde UNESCO Müzik Şehri unvanı, Tallinn'in önemli bir turizm destinasyonu olarak konumlandırmasına olanak tanımıştır (Sill, 2022). Kırşehir'in UNESCO Müzik Şehri olması sayesinde şehrin müzikal kimliği dünya genelinde daha fazla tanınabilir hale gelebilir ve böylece ekonomik katkı sağlayabilir.

Temel araştırma bulgularına göre Kırşehir müzik açısından önemli bir merkezdir ve bunun temelinde mevcut kültür yatmaktadır. Ancak, kültürün devamlılığı ve tanınırlığı hususunda endişeler bulunmaktadır. Görüşmeler kapsamında elde edilen verilere göre reklam ve tanıtım eksikliği, turizm faaliyetlerinin yetersizliği, kültürün aktarılması konusunda yeterli çalışmaların olmaması gibi etkenler nedeniyle Kırşehir'de müzik turizmi faaliyetlerinin istenilen düzeye ulaşamadığı düşünülmektedir.

Mirzaee ve arkadaşları (2023) yaratıcı müzik şehri teşvik eden ve geliştiren sosyo-kültürel yapıların performansının analizini gerçekleştirdikleri çalışmalarında 26 gösterge incelemiştir. Müzik turizmi için kurum faaliyetleri, sanatsal etkinliklerin çeşitliliği, vatandaşların müzik öğrenme ve öğretme isteği, vatandaşların desteği, müzik alanında bilimsel ve yerel seçkinlerin faaliyetleri, yerli müzik bilginlerinin ve ünlülerin etkinliği ve aktif varlığı, sosyal medyanın etkinliği, müzik merkezleri, kurum ve dernek faaliyetleri, müzik ürünleri satma özgürlüğü, müzik ürünlerinin geliştirilmesi için yerel yetenekler geliştirme olasılığı gibi göstergelerin etkili olduğunu belirtmişlerdir. Kırşehir'in marka değerini, tanınırlığını, turizm gelirini, istihdamı, hizmet kalitesini arttırmak açısından müzik turizminin ön plana çıkarılması gerektiği düşünülebilir. Kırşehir'in zengin kültürel mirası ve müzik geleneği, destinasyonun turizm potansiyelini artırma ve sürdürülebilir kalkınmayı destekleme konularında önemli bir kaynak olarak öne çıkmaktadır. Kod haritası analizi, destinasyon ve tanıtım kodları arasındaki yüksek ilişkinin, Kırşehir'in tanıtım ihtiyacını vurgulayan bir anahtar unsur olduğunu göstermektedir. Katılımcıların ortak görüşü, destinasyon tanıtımının yetersiz olduğu yönündedir ve şehrin tanıtım faaliyetlerinin artırılması gerektiği vurgulanmaktadır. UNESCO Müzik Şehri olma hedefi, şehrin tanıtımını güçlendirmenin yanı sıra turizmi geliştirme ve kültürün sürdürülebilirliğini sağlama potansiyelini beraberinde getirmektedir. Bu bağlamda, festival, konser ve diğer etkinliklerin artması, destinasyonun turizm çekiciliğini artırmak için önemli adımlardır.

Katılımcıların vurguladığı bir diğer önemli nokta, kültürün devamlılığıdır. Başta Abdallık kültürü olmak üzere mevcut geleneklerinin müzik kültürünü şekillendirdiği Kırşehir'de, bu kültürün zaman içinde unutulup kaybolma endişesi bulunmaktadır. Bu nedenle, sürdürülebilir kalkınma için kültürün devamlılığını sağlamak adına başta eğitim faaliyetleri olmak üzere yeni nesle kültürün aşılması ve onların bir bayrak yarışı edası ile kültürü geleceğe taşımalarına yönelik çalışmaların yapılması önerilebilir. Bununla birlikte, şehrin müzik kültürüne yönelik arşiv çalışmalarının yapılmasının da bu noktada kayda değer katkılar sağlayacağı düşünülebilir. Arşiv çalışmaları noktasında uzmanlar başta olmak üzere tüm paydaşların iş birliği içerisinde çalışması gerek kültürün korunmasına gerekse de şehrin müzik turizmi potansiyeline katkı sağlayacaktır.

Neşet Ertaş'ın müzik mirasının, UNESCO statüsü elde edilmesinde doğrudan bir rol oynadığı aşikârdır. Bu bakış açısı ile Neşet Ertaş başta olmak üzere halk ozanlarının ön plana çıkarılarak tanıtım ve turizm faaliyetlerinin artırılması, yeni etkinlikler ile müzik faaliyetlerinin canlandırılması Müzik Şehri Kırşehir için önemli adımlardır. Sonuç olarak, Kırşehir'in müzikal kültürü ve tarihi önemi, şehrin müzikal mirasının korunması ve sürdürülebilirliği için önemli bir fırsat sunmaktadır. Kırşehir'in müzik kültürü ve tanıtım potansiyeli, destinasyonun turizm açısından çekiciliğini artırma ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma konusunda önemli bir role sahiptir. Bu bağlamda,

kültürün devamlılığını sağlamak, turizm tanıtım ve gelişim faaliyetlerini artırmak, ekonomik, sosyal ve kültürel sürdürülebilirliği güçlendirmek için atılacak adımlar, Kırşehir'in gelecekteki başarısını şekillendirecektir.

Bu çalışmanın gelecekte yapılacak araştırmalar için yol gösterici bir nitelik taşıyacağı öngörülmektedir. Araştırma sonuçlarının, turizm paydaşları ve gelecekteki akademik çalışmalar için önemli bilgiler sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmanın birincil verileri nitel yöntemler ile elde edilmiştir. Gelecekte farklı yöntem ve örneklemeler ile yürütülecek çalışmaların literatüre önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Teşekkür ve/veya Açıklama: Bu araştırma TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) tarafından yürütülen, 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Destekleme Programı 2022 yılı 1. dönem kapsamında 1919B012207709 numaralı başvuru ile destek almaya hak kazanmıştır. TÜBİTAK Bilim İnsanı Destek Programları Başkanlığı'na teşekkürü bir borç biliriz.

KAYNAKÇA

- AHİKA (2019). *Kırşehir müzik alanında UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na Türkiye'den dâhil olan ilk şehir oldu*. <https://www.ahika.gov.tr/haberler/kirsehir-muzik-alaninda-unesco-yaratici-sehirler-agina-turkiye-den-dahil-olan-ilk-sehir-oldu> (Erişim Tarihi: 17.02.2023).
- Ajanovic, E. & Çizel, B. (2015). Unesco Yaratıcı Kentler Ağı ile Antalya kentinin değerlendirilmesi, *Mediterranean Journal of Humanites*, 1, 2015, 1-16.
- Akay, E. (2022). *Kırşehir ilinin somut ve somut olmayan kültürel mirasının kültür turizmi kapsamında değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Akın, N., & Bostancı, B. (2017). Unesco Yaratıcı Şehirler Ağı kapsamında Gaziantep: Mevcut raporlar bağlamında bir değerlendirme. *Visionary E-Journal/Vizyoner Dergisi*, 8(19), 110-124.
- Akkuş, Ç., & Yordam, S. (2020). Kastamonu yemek kültürünün UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı kriterleri kapsamında incelenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(2), 915-936.
- Alaş, B. (2009). Marka kent olmak. *İzmir Ticaret Odası Pusula Dergisi*, www.izto.org.tr/portals/0/pusuladergisi/2009/05-06/5.pdf. (Erişim Tarihi: 21.02.2023).
- Alsayel, A., Jong, M. D., & Fransen, J. (2022). Can creative cities be inclusive too? How do Dubai, Amsterdam and Toronto navigate the tensions between creativity and inclusiveness in their adoption of city brands and policy initiatives? *Cities*, 128, 103786.
- Arandelovic, B. (2015). Graz, UNESCO City of Design and Historical Heritage. *Cities*, 43, 78-91.
- Aziz, A. (2013). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri ve teknikleri*, 7. Basım, Ankara: Nobel Yayınları.
- Baker, A. J. (2017). Algorithms to assess music cities: Case study—Melbourne as a music capital. *SAGE Open*, 7(1). doi:<https://doi.org/10.1177/2158244017691801>
- Baker, A. J. (2019). *The great music city: Exploring music, space and identity*. London: Palgrave Macmillan.
- Bekki, S. (2012). Abdallik geleneği ve Neşet Ertaş. *Ahi Evran Aktüel/Ahi Evran Üniversitesi Bilim, Kültür ve Sanat Dergisi*, S. 3, 10-13.

- Cunningham, S. D. (2002). From cultural to creative industries: Theory, industry, and policy implications, media international Australia in corporating culture and policy: *Quarterly Journal of Media Research and Resources*, 102(1), 54-65.
- Çevrimkaya, M. (2023). Yeniden inşa ve tepkiler: Kız Kulesi'nin restorasyonu hakkındaki endişelere yönelik bir sosyal medya analizi. *Journal of Gastronomy, Hospitality and Travel*, 6(3), 972-982.
- Dağ, S. (2000). *Abdallar: Toplumsal kültürel kimlik ve değişme*, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Doğan, A. (2022). UNESCO Müzik Şehri Kırşehir Uluslararası Müzik Konferansı üzerine, *Folklor/Edebiyat*, 28(10), 1233-1238.
- dosSantos, N. D. (2021). Crossroads between city diplomacy and city branding towards the future: case study on the film cities at UNESCO Creative Cities Network. *Place Branding and Public Diplomacy*, 17(1), 105-125.
- Dönmez, Y. (2013). *Seyfe Gölü tabiatı koruma alanının biyosfer rezervi olarak planlanması*, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dönmez, Y., Kendir, H., & Güllü, M. (2016). Ornitoturizm kapsamında Seyfe Gölü'nün değerlendirilmesi. *3rd International Congress on Social Sciences, China to Adriatic* (s. 242-252). Antalya/Türkiye: Institution of Economic Development and Social Researches.
- Gülduran, Ç. A., & Saltık, I. A. (2020). Sahnede Şehirler! Türkiye'nin UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı-film alanı açısından değerlendirilmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi (Özel Sayı)*, 335-358.
- Gürbüz, S., Özaltaş Serçek, G., & Toprak, L. (2017). Mardin'in UNESCO yaratıcı şehirler ağında "gastronomi kenti" olabilirliğine ilişkin paydaş görüşleri. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(1), 124-136.
- Homan, S. (2014). Liveability and creativity: The case for Melbourne music precincts. *City, Culture and Society*, 5, 149-155.
- Jones, M. (2020). The Place of the Beatles within Liverpool as a UNESCO City of Music. C. Ballico, & A. Watson içinde, *Evaluating a Global Cultural Policy Concept (New Directions in Cultural Policy Research)*. Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan. doi:<https://doi.org/10.1007/978-3-030-35872-3>
- Karataş, M., Aksu, B. F., & Deniz, G. (2023). Unesco Yaratıcı Şehri Gaziantep'in gastronomi turizmi cazibe unsurları. *Turizm ve İşletme Bilimleri Dergisi*, 3(1), 105-125.
- Keskin, A., (2014). Geleneksel abdal müziğinin temsili ve Neşet Ertaş. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(4), 99-112.
- Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2023a). *Gezilecek yerler*, <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-64762/gezilecek-yerler.html> (Erişim Tarihi 13.03.2023).
- Kırşehir İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2023b). *Neşet Ertaş*, <https://kirsehir.ktb.gov.tr/TR-249493/neset-ertas.html> (Erişim Tarihi 15.03.2023).
- Kırşehir Valiliği, (2023). *Neşet Ertaş ve ozanlarımız*, <http://www.kirsehir.gov.tr/neset-ertas-ve-ozanlarimiz> (Erişim Tarihi 15.03.2023).

- Koçak, A., Taşkıran, L., & Özkan, H. (2006). *Kırşehir ili jeotermal kaynakları değerlendirme raporu*. Ankara: MTA Genel Müdürlüğü.
- Landry, C. (2012). *The creative city: A toolkit for urban innovators*. London: Routledge.
- Liverpool Şehir Konseyi (2015), Beatles Heritage in Liverpool and its Economic and Cultural Sector Impact. Liverpool City Council. Retrieved from <http://iccliverpool.ac.uk/wpcontent/uploads/2016/02/Beatles-Heritage-in-Liverpool-48pp-210x210mm-aw.pdf>. (Erişim Tarihi 03.04.2023).
- Mirzaee, M., Habibi, K., & Saidi, M. (2023). Analysis of the performance of socio-cultural structures stimulating and developing the creative city of music (Case study: Sanandaj city). *Urban Structure and Function Studies*, 10(34), 131-153.
- Mulero, M. P., & Rius-Ulldemolins, J. (2017). From creative city to generative governance of the cultural policy system? The case of Barcelona's candidature as UNESCO City of literature. *City, Culture and Society*, 10, 1-10.
- Namyślak, B. (2014). Cooperation and forming networks of creative cities: Polish experiences. *European Planning Studies*, 22(11), 2411-2427.
- Oğuz, Ö. (2007). Unesco, kültür ve Türkiye. *Milli Folklor*, 19(73), 5-11.
- Pearson, D., & Pearson, T. (2017). Branding food culture: UNESCO Creative Cities of Gastronomy. *Journal of Food Products Marketing*, 23(3), 342-355.
- Rosi, M. (2014). Branding or sharing?: The dialectics of labeling and cooperation in the UNESCO Creative Cities Network. *City, Culture and Society*, 5(2), 107-110.
- Sill, R. (2022). City Full of Music – Tallinn as internationally recognised Unesco City of Music. *Estonian Discussions on Economic Policy*, 30, 56-57.
- SolórzanoGil, M. (2017). Creativity as a development motivator. The case of San Cristobal de las Casas, Chiapas, and the declaration of creative city for the crafts and folk art by UNESCO. *Turismo Y Patrimonio*, 11, 95-112.
- Şahin, E., & Ünlüöner, K. (2021). Adana'nın Unesco Yaratıcı Şehirler Ağı gastronomi teması kapsamında değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 9(2), 1204-1231.
- Taştan, H., & İflazoğlu, N. (2018). Hatay'ın UNESCO gastronomi şehri olması ile ilgili yerel restoran işletmelerinin farkındalığının değerlendirilmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(3), 384-393.
- T.C. Kırşehir Valiliği (2019). UNESCO Kırşehir müziğini tescilledi. <http://www.kirsehir.gov.tr/unesco-kirsehir-muzigini-tescilledi> (Erişim Tarihi: 12.06.2023).
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı (2023). Yaşayan İnsan Hazinesi Ulusal Envanteri <https://aregem.ktb.gov.tr/TR-12929/yasayan-insan-hazinesi-ulusal-envanteri.html> (Erişim Tarihi: 12.06.2023).
- UNESCO (2023). Yaratıcı Şehirler Ağı. <https://www.unesco.org.tr/Pages/88/129/UNESCO-Yaratıcı-Şehirler-Ağı> (Erişim Tarihi: 13.04.2023)

- UNESCO. (2023a). *UNESCO in brief*. <https://www.unesco.org/>: <https://www.unesco.org/en/brief>, (Erişim Tarihi: 13.04.2023).
- UNESCO. (2023b). *UNESCO Creative Cities Network*. www.unesco.org: <https://www.unesco.org/en/unesco-creative-cities-network?hub=80094>, (Erişim Tarihi: 15.04.2023).
- UNESCO. (2023c). *Creative Cities Network*. www.unesco.org: <https://en.unesco.org/creative-cities/creative-cities-map>, (Erişim Tarihi: 15.04.2023).
- Ural, A., & Kılıç, İ. (2006). *Bilimsel araştırma süreci ve SPSS ile veri analizi*, Geliştirilmiş 2. Baskı. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yetkin, M. K. (2019). *Unesco Yaratıcı Kentler Ağı müzik kenti kriterleri bağlamında Şanlıurfa'nın müzik kenti olarak değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Şanlıurfa.
- WWF, (2008). Türkiye'deki Ramsar Alanları Değerlendirme Raporu, D. Ş. Tapan (Ed.), WWF-Türkiye (Doğal Hayatı Koruma Vakfı), http://awsassets.wwftr.panda.org/downloads/wwf_turkiye_ramsar_alanlari_degerlendirme_raporu.pdf (Erişim Tarihi: 22.07.2023).
- Xiaomin, C. (2017). City of Gastronomy" of UNESCO Creative Cities Network: From international criteria to local practice. *Social Systems Research* (Special Issue), 55-67.